

BOEKBESPREKINGEN

SHELLS OF THE PHILIPPINES by F.J. Springsteen & F.M. Leobrera. Ed. Carfel Seashell Museum, Manila, Philippines, 1986. ISBN 971-91029-0-x, formaat 20 x 26 cm., 377 bladzijden en 100 platen in kleur. Prijs \$ 80,-.

Het voorwoord in deze publicatie is geschreven door de bekende Zuidafrikaanse malacoloog Dr. Richard N. Kilburn. De inleiding beslaat twintig pagina's en wordt gevolgd door een beschrijving van ruim 1600 soorten, die alle in kleur zijn afgebeeld op 100 platen. Prettig is ook, dat een viertal platen zijn gewijd aan land- en zoetwatergastropoden, die op de pagina's 339-355 worden beschreven. Het is de bedoeling van de auteurs, dat deze een introductie vormen voor verdere studie op dit gebied.

Het is voor het eerst, dat er een publicatie verschijnt van de schelpen van de Filippijnen in zijn geheel, zodat hiermede duidelijk in een behoefte wordt voorzien. De soortbeschrijvingen zijn kort en duidelijk, waarbij veel aandacht wordt besteed aan variaties binnen de soort. Er worden echter weinig synoniemen vermeld en de afbeeldingen van de kleine soorten zijn niet altijd erg duidelijk. Het boek wordt besloten met een opgave van genera en subgenera van de soorten, die in dit werk zijn beschreven, benevens een literatuurlijst.

Er doen geruchten de ronde, dat een tweede deel in voorbereiding is met andere soorten, die niet in dit boek zijn opgenomen. Laten we hopen dat dit gerucht weldra waarheid zal worden.

Ik kan bovengenoemd boek van harte aanbevelen aan alle verzamelaars van tropische schelpen, in het bijzonder voor degenen, die zich bezig houden met de mollusken uit de Indo-Pacific.

J.G.B. Nieuwenhuis

CRIA MODERNA DE CARACOLES door Mario Garozzo-Manca en Manca di Villahermosa. Uitgegeven door Finhaxel, S.A., 1981. ISBN 84-85642-41-4. 165 blz. en 20 zwart-wit foto's.

DE MAN DIE VAN SLAKKEN HIELD door Patricia Highsmith. Uitgegeven door de Arbeiderspers, Amsterdam 1985. ISBN 90-295-1964-9. 41 blz.

Twee boekjes die al weer een poosje geleden uitgegeven zijn en beide over landslakken handelen. Op het eerste gezicht glad ijs voor iemand met een zeer beperkte kennis van landslakken. Maar door het bijzondere karakter van deze boekjes wou ik het er toch op wagen, iets over deze uitgaven te zeggen.

Het eerste boekje kocht ik in Madrid voor ca. f 3,- van een straatventer en het "Cria moderna de caracoles", wat vertaald in het Nederlands "Moderne kweek van slakken" betekent. In het eerste gedeelte van het boek wordt met behulp van vele foto's en enkele tekeningen het hele kweekproces uit de doeken gedaan. De vraag rijst, waarom zou je slakken moeten kweken?

Juist! En daarom bestaat de tweede helft van dit boekje uit recepten. Maar liefst 71 recepten worden hier de verstokte malacophaag voorgeschoteld, waaronder culinaire hoogstandjes als: een slakkenfondue, slakkensalade, gevulde slakken "Viva Espana", met kaas op z'n Italiaans, op z'n Azteeks, op z'n Chinees, met langoest enz. enz.

Het tweede boekje heeft hier niets en alles mee te maken. Het heet "De man die van slakken hield" en het werd mij opgestuurd door een kennis, omdat ik volgens haar ook "van slakken hou". Een opmerkelijk boekje alleen al qua formaat: 5 x 8 cm. (bepaald geen folio!). In dit geval gaat het om een verhaal (fictie, naar ik hoop) van Patricia Highsmith. Het is vertaald in het Nederlands en dus gemakkelijker te lezen als het voorafgaande boekje.

Het verhaalt van een man, die van slakken zijn hobby maakt. Bij toeval observeert de hoofdpersoon enkele, voor de avondmaaltijd bestemde, slakken. Geïntrigeerd door hetgeen hij heeft waargenomen, worden deze naar zijn studeerkamer gebracht, waar het kweken en bestuderen van landslakken obsessieve vormen aanneemt. Het kweken gaat hem zo gemakkelijk af, dat hij het eerst besproken boek zeker niet nodig gehad zou hebben. Helaas loopt het slecht af met onze malacoloog. Welke wijze les we hieruit moeten trekken, is mij niet geheel duidelijk. Als chiton verzamelaar is het ook niet zozeer mijn probleem, maar landslakken verzamelaars opgelet: lees dit boekje voor het te laat is!

Hermann L. Strack

COWRIES OF THE WORLD by C.M. Burgess. Publ. Gordon Verhoef Seacomber Publications, 1985.

ISBN 0-620-05483-2, formaat 21,5 x 30,5 cm, 290 bladzijden met talloze kleurenfoto's. Prijs \$ 85,-.

Het boek valt in de eerste plaats op door zijn vele schitterende kleurenfoto's van het levende dier en dat per soort een of twee pagina's zijn gewijd, waarin naast de beschrijving en kleurenfoto's van het dier en zijn schelp, ook duidelijke verspreidingskaartjes zijn afgebeeld.

De inleiding beslaat 23 bladzijden, waarin ook duidelijke kleurenfoto's van papillae, tentakels en siphons van de dieren. Daarna volgen de soortbeschrijvingen, waarbij de schrijver de schelpen in groepen heeft gerangschikt. Hij vangt aan met een discussie over de soorten uit Zuid-Afrika, gevolgd door de beschrijving van de aldaar voorkomende Cypraea's. Dan volgt een hoofdstuk over de soorten uit Zuid-Australië, vervolgens de Oxygroepe, de Arabica-groep etc. Voor bepaalde soorten die veel overeenkomst vertonen, zijn platen uit zijn eerste uitgave overgenomen, waarbij thans de namen op de pagina zelf zijn vermeld en niet meer zoals vroeger op de achterzijde van de plaat, een hele verbetering. Op deze wijze zijn 20 platen van de eerste uitgave overgenomen met 7 tabellen in kleur.

Vervolgens wordt een hoofdstuk gewijd aan soorten, die sinds 1970 zijn beschreven of niet gedetailleerd in de eerste uitgave zijn besproken, gevolgd door een beschrijving van abberaties en

dubieuze soorten. En dan volgt een merkwaardig hoofdstuk over soorten en ondersoorten die de auteur niet accepteert, hoofdzakelijk soorten die door Italiaanse malacologen zijn beschreven. Hij gaat zelfs zo ver, dat hij de publicaties uit dat land en die op deze soorten betrekking hebben, niet opneemt in zijn literatuurlijst. Een onwetenschappelijk standpunt. Het gevolg hiervan is, dat er sindsdien een onverkwikkelijke pennestrijd is ontbrand tussen de auteur en zijn Italiaanse tegenstanders, die tot op heden voortduurt.

Ook is er weinig aandacht besteed aan de zwarte kauries uit Nieuw-Caledonië. Zelf ben ik over dit boek teleurgesteld, ondanks zijn fraaie vormgeving. De vele problematische soorten of vormen die de laatste jaren zijn gevestigd in de wateren van West-Australië worden niet of nauwelijks genoemd. Ook het volledig ontbreken van een determinatietabel vind ik weinig gelukkig, want hoe moet iemand, die een hem onbekende Cypraea op naam wil brengen, deze in dit boek terugvinden? In de lange lijst van personen en instellingen, die de schrijver bedankt voor hun medewerking, vond ik uit Nederland alleen P. van Pel en Jeanne Warners uit Drenthe. Vergelijking met de eerste uitgave uit 1970, getiteld "The Living Cowries" leert, dat het formaat kleiner is geworden; het aantal pagina's minder (290 tegen 389); het aantal soorten iets meer (202 tegen 185) en de prijs hoger (\$ 85,- tegen \$ 30,-).

Ook is er nog steeds niet beslist over het systeem van Schilder met zijn vele namen van genera en subgenera of over de meer gemakkelijke methode alles maar Cypraea te noemen. De auteur huldigt de laatste mening.

Een ieder dient zelf te beslissen of hij dit dure boek wenst aan te schaffen of niet.

J.G.B. Nieuwenhuis

TROPICAL LANDSHELLS OF THE WORLD by Brian Parkinson with Jens Hemmen and Klaus Groh. Verlag Christa Hemmen, Wiesbaden, 1987. ISBN 3-925919-00-7, formaat 24,5 x 32,5 cm, 279 bladzijden en 77 platen in kleur. Prijs DM 175,-.

Voor mij ligt een boek, gebonden in een fraaie, groene linnen band, over een onderwerp, waarvoor ik mij tot op heden weinig geïnteresseerd heb. Bij het doorbladeren van deze uitgave, ging er een geheel nieuwe wereld voor mij open, zelden zag ik zulke haarscherpe kleurenfoto's van het levende dier en zijn schelp in zijn natuurlijke omgeving.

In de korte inleiding komt naar voren, dat er 40.000 landmollusca zijn beschreven, waarvan een klein gedeelte in genoemd boek is afgebeeld. Het is de bedoeling van de schrijvers, dat deze publicatie een kort overzicht geeft van de tropische landmollusca tussen de beide keerkringen en dat dit de geïnteresseerde onderzoeker een aanzet geeft tot verdere studie. Het is dan ook geen determinatiewerk in de ware zin des woords. Stimulering van verdere interesse in mollusken in het algemeen en in de tropische landmollusca in het bijzonder, is het doel van dit werk. Voor degenen, die verder willen staat een uitgebreide bibliografie ter beschikking.

Na de inleiding volgt een vegetatiekaart van het gebied en een kaart met de zoögeografische zones, waar deze publicatie op gebaseerd is. Vervolgens een overzicht van deze zones, die weer onderverdeeld zijn in provincies. De hoofdingeling bestaat uit de hoofdstukken Florida-Caraïbisch gebied, Centraal- en Zuid-Amerika, Afrika met naburige eilanden, tropisch Azië en de tropische Pacific. In dit overzicht zijn 64 kleurenfoto's afgebeeld van het dier in zijn omgeving en afzonderlijke schelpen. Dan volgt een opgave van de families, subfamilies en genera uit deze gebieden, waarna een zeer uitgebreide bibliografie is opgenomen (p. 77-107). Tenslotte volgen de 77 platen, waarop de schelpen in ware grootte en in hun natuurlijke kleur zijn afgebeeld, 1246 stuks in totaal. Dan volgt nog een algemene bibliografie en de index.

De schelpen op de platen betreffen hoofdzakelijk grotere soorten, omdat deze volgens de schrijvers het gemakkelijkst opvallen bij het verzamelen. U zult zich na deze bespreking wellicht afvragen, waarom een verzamelaar van zeeschelpen zich dit boek aanschafft. Wel, in de eerste plaats om niet eenzijdig te worden en om tot de ontdekking te komen, dat het verzamelen van land-slakken toch ook zijn bekoring heeft.

Hoe dan ook, ik raad iedereen aan dit prachtige boek aan te schaffen.

J.G.B. Nieuwenhuis

DE NEDERLANDSE ZEENAAKTSLAKKEN (GASTROPODA OPISTHOBRANCHIA: SACOGLOSSA EN NUDIBRANCHIA) door C. Swennen, m.m.v. R. Dekker, 1987. Wet.Meded. KNNV, 183: 1-52.

Dertig jaar na de SWG-tabel is eindelijk weer een geheel bijgewerkte tabel verkrijgbaar, waarin 38 soorten worden beschreven. De afbeeldingen zijn voor een groot deel verkleind overgenomen uit Thompson & Brown, British Opisthobranch Molluscs. Bij het voorkomen in Nederland worden niet alleen plaatsen genoemd, maar ook het voedsel en de maanden, waarin dieren en/of eieren zijn aangetroffen.

Het is niet zeker, of alle soorten aan de hand van het legsel gedetermineerd kunnen worden, maar op *Cadlina laevis* na, is het legsel van elke soort afgebeeld. Deze afbeeldingen zijn voor het grootste deel naar figuren uit diverse literatuur, maar sommige zijn van de auteur naar in het veld gemaakte schetsen.

De tabel is voor f 12,- (KNNV-leden f 8,-) op postgiro 13028 t.n.v. Bureau KNNV, B. Hoogenboomlaan 24, 1718 BJ Hoogwoud verkrijgbaar.

MOLLUSCS: CAUDOFOVEATA, SOLENOGASTRES, POLYPLACOPHORA AND SCAPHOPODA. SYNOPSIS OF THE BRITISH FAUNA by A.M. Jones & J.M. Baxter, 1987. Volume 57: i-vi, 1-123. ISBN 90-04-08-197-6.

In deze bekende serie is voor de vijfde maal een deeltje over mollusken verschenen. Drie Caudoveata, zes Solenogastres, twaalf Polyplacophora en zeven Scaphopoda worden behandeld in een boekje dat f 44,- excl.BTW kost. (Vanaf deel 29 uitgegeven door E.J.Brill).

J.N. de Vries